

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

FINANSDEPARTEMENTET	
17. JUNI 2003	
Saksnr.	021824 - 122
Arkivnr.	

Oslo, 13. juni 2003

Vår ref.: 219.9. – FL

Høring – utkast til forskrift om tiltak mot hvitvasking

Vi viser til departementets brev av 11. april d.å., ref. 02/824 FM HD.

Vi har følgende merknader til loven/forskriftsutkastet:

Anvendelsesområde/Rapporteringspliktige

Bilbransjeforbundet organiserer bl.a. nybilforhandlerne her i landet – virksomheter som utvilsomt omfattes av begrepet ”forhandlere av verdifulle gjenstander”, og som vil falle inn under gruppene av rapporteringspliktige etter hvitvaskingslovens § 4, annet nr. 8 og forskriftsutkastets § 2, annet ledd nr. 8.

Det fremstår som helt vesentlig for oss å få klarhet i hvilke situasjoner bilforhandlerne er å anse som rapporteringspliktige. Rammen for denne plikten er trukket opp i lovens (dvs. det lovforslaget som er fremlagt for Stortinget) § 4, annet ledd nr. 8. Her fremgår det at loven gjelder for forhandlere ved transaksjoner ”i kontanter på 40.000 norske kroner eller mer”. Kontanter vil etter den vanlige forståelse av begrepet være synonymt med pengesedler og/eller mynter. Vi oppfatter derfor situasjonen dithen at en forhandler omfattes av loven bare når betaling (med 40.000 kroner eller mer), mottas i form av pengesedler/mynter. Dette vil igjen innebære at dersom betaling skjer i form av f.eks sjekk, bankgiro eller bankremisse, vil forhandleren ikke være rapporteringspliktig. I denne sammenheng oppstår for øvrig spørsmålet om hvilken virkning det vil ha når kunden delvis betaler for en bil i form av innbyttebil (altså annet enn kontanter), noe som er helt vanlig.

Vi mottar gjerne en tilbakemelding fra Dem om hvorvidt lovens formulering ”i kontanter” skal forstås slik vi oppfatter den.

Innen bilbransjen vil en betydelig andel av bilsalgene (nye og brukte biler) rammes av beløpsgrensen på 40 000 kroner. Våre medlemsbedrifter omsetter ca 150 000 nye og brukte biler per år, og gjennomsnittsprisen ligger trolig nært opp til 150 000 kroner. Hvis begrepet ”kontanter” skal forstås på en annen måte enn det vi legger til grunn, og lovens § 4, annet ledd nr. 8 således skal omfatte betaling med bankremisse, bankgiro eller på annen måte via bank (med unntak for betalingskort), vil dette innebære en omfattende administrativ merbelastning for forhandlerne. Vi kan for vår del ikke se noen grunn til å pålegge forhandlerne en byrdefull plikt til legitimasjonskontroll og aktsomhets-/varslingsplikt ved former for betaling som skjer gjennom banksystemet, i det bankene selv har etablert tilstrekkelige rutiner for å forhindre at deres betalingssystemer benyttes til hvitvasking av penger. Vi kan altså ikke se noen grunn til å forskjellsbehandle betaling med bankkort og annen betaling via bank.

Uansett anser vi det nødvendig at en nærmere klargjøring av lovens begrep "kontanter" tas inn i forskriften. I denne forbindelse peker vi også på at forskriftsutkastets § 2, annet ledd nr. 8 (om forhandlere), antagelig utilsiktet har fått et videre anvendelsesområde enn den tilsvarende bestemmelsen i lovens § 4, i det det ikke er stillet krav om at transaksjonen skal være "i kontanter". Til denne bestemmelsen i forskriftsutkastet peker vi ellers på at det under pkt. 9 ikke er tatt med henvisning til pkt. 8 (i motsetning til det den tilsvarende lovbestemmelsen gjør).

Identitetskontroll

I henhold til forskriftsutkastets § 3 skal en rapporteringspliktig kreve gyldig legitimasjon ved etablering av kundeforhold. For forhandlere utløses plikten ved transaksjoner i kontanter på 40 000 kroner eller mer. Er transaksjonen på 100 000 kroner eller mer, skal det kreves legitimasjon hvis det ikke allerede er etablert et kundeforhold. Det avgjørende er altså om et kundeforhold er, eller ikke er etablert. Departementet har i Ot. prp. nr. 72 på side 40 gitt uttrykk for at betaling av gjenstander ved transaksjoner på 40 000 kroner eller mer, ikke vil innebære at det etableres et kundeforhold mellom forhandler og kjøper. Det spørsmålet vi for vår del sitter igjen med vil da være: Når anses et kundeforhold etablert i lovens/forskriftens forstand? Dette spørsmålet må forskriften gi et klart svar på. Det forsøket på klargjøring som er inntatt i forskriftsutkastets § 3, annet ledd er på langt nær tilstrekkelig.

Forskriftsutkastet gir heller ikke, så vidt vi kan se, noen klar anvisning på hvordan eventuell legitimasjonskontroll skal skje i de tilfellene kunden ikke møter personlig frem hos forhandleren. F.eks. vil salg av biler over Internett antagelig bli stadig mer utbredt, og i den grad bilforhandleren er å anse som rapporteringspliktig i en slik sammenheng, vil det være behov for anvisning på hvordan forhandleren i praksis skal innrette seg for å etterleve plikten til å foreta legitimasjonskontroll.

Avslutningsvis finner vi grunn til å peke på og beklage at den lave nedre grensen på 40 000 kroner som er satt for forhandlere her i landet, pålegger denne gruppen av våre næringsdrivende byrdefulle plikter langt utover det som pålegges tilsvarende forhandlere i de øvrige EØS-landene. Vi finner også grunn til å beklage at høringsinstansene ikke fikk anledning til å uttale seg om denne særnorske lave beløpsgrensen som ikke var lagt inn i lovforslaget under høringsrunden.

Vennlig hilsen
Norges Bilbransjeforbund

Fredrik Lohne